

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, ...

[...]

[...]

Betreft: *onderzoek met het oog op het verkrijgen van een rijbewijs door kandidaten die de landstalen niet kennen.*

Mijnheer de Minister,

Ter zitting van 13 december 2007 hebben de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een onderzoek gewijd aan een klacht tegen het feit dat het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs, taalbepalingen bevat die strijdig zijn met de Grondwet en met de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT).

Artikel 32, §3, van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs, stelt wat volgt:

"De kandidaat die, noch het Frans, noch het Nederlands, noch het Duits machtig is, mag het theoretisch examen afleggen, bijgestaan door een tolk die onder de beëdigde vertalers wordt gekozen door het examencentrum en door dit laatste wordt vergoed.

Deze examens mogen derwijze georganiseerd worden dat meerdere kandidaten die eenzelfde taal of idioom spreken en verstaan, kunnen samengebracht worden; het examen mag niet meer dan twee maanden na de inschrijving plaatshebben.

Als het examen georganiseerd wordt in de taal van de kandidaat, kan deze laatste kandidaat niet genieten van de procedure die voorgeschreven is in het eerste lid."

Artikel 39, §8, betreffende het praktisch rijexamen, bevat eveneens een taalbepaling:

"De kandidaat, die, noch de Franse, noch de Nederlandse, noch de Duitse taal machtig is, kan zich op eigen kosten laten bijstaan door een tolk gekozen uit de beëdigde vertalers."

Artikel 63, §1, ten slotte, bepaalt wat volgt:

Aanvullende retributie [...] theoretisch examen met tolk 50.00 EUR

theoretisch examen met vertaalde vragen 2, 50 EUR

De klager stipt aan dat die bepalingen strijdig zijn met de Grondwet die in artikel 30 bepaalt dat het taalgebruik slechts kan worden geregeld bij wet.

Hij is van oordeel dat de minister zijn bevoegdheid is te buiten gegaan door die zaak bij koninklijk besluit te regelen.

In antwoord op onze vraag om inlichtingen verwijst u ons naar het antwoord dat u hebt verstrekt op de vraag nr. 3 – 2 369 van 21 maart 2005 van de heer [...] (Bulletin van Vragen en Antwoorden – Senaat – 6 december 2005):

"Conform artikel 32, §3, van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs en bijlage 4 van het ministerieel besluit van 7 mei 1999 tot wijziging van het ministerieel besluit van 7 februari 1977 houdende bepaling van het aantal, de plaats van vestigingen, de territoriale bevoegdheid en de regelen betreffende de organisatie van de examencentra, zijn er 8 examencentra in België bevoegd om theoretische examens met tolken te laten afleggen, met name Schaarbeek, Sint-Denijs-Westrem, Deurne, Alken, Charleroi Couillet, Wandre, Anderlecht en Bree.

[...]

De artikelen 30 en 129 van de Grondwet regelen het gebruik van de in België gesproken talen. Voor een goed begrip zal men de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 betreffende het gebruik van de talen in bestuurszaken erbij nemen. Daaruit kan men afleiden dat de federale overheid voor bepaalde zaken bevoegd is gebleven.

In de artikelen 32, §3, en 39, §8, van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs wordt niet bepaald in welke taal de theoretische en praktische examens worden afgelegd of mogen worden afgelegd. Ze voorzien alleen dat de kandidaat mag vergezeld zijn van een tolk.

De voormelde artikelen regelen dus geenszins het gebruik van de talen. Het is duidelijk dat de gebruikte taal, overeenkomstig de wetgeving op het gebruik van talen in bestuurszaken, steeds één van de landstalen (Nederlands, Frans of Duits) is. Het aanwezig zijn van een tolk verandert daar niets aan.

Bijgevolg is er geen sprake van een schending van de Grondwet en moeten er geen maatregelen overwogen worden."

In verband met het theoretische examen werden u aanvullende inlichtingen gevraagd. In uw brief van 23 juli 2007 preciseert u terzake wat volgt:

"Het theoretisch examen met tolk wordt georganiseerd in acht examencentra in België. Die examencentra organiseren spontaan sessies met betrekking tot de talen die veel gevraagd worden (bijvoorbeeld Turks, Marokkaans,...). De planning van die acht examencentra is gecentraliseerd bij de "Groepering van erkende ondernemingen voor autokeuring en rijbewijs - GOCA", zijnde de beroepsbond van de instellingen voor technische controle die tevens de rijbewijsexamens organiseert.

Voor de minder gevraagde talen (bijvoorbeeld Hebreeuws of Slowaaks...), worden de examens met tolk om beurten door één van de acht examencentra georganiseerd, dit, volgens een beurtrol die door de GOCA wordt beheerd. De aanvragen voor die sessies worden bij de GOCA gecentraliseerd. Wanneer er een aanvraag binnenloopt, moet de sessie binnen twee maanden worden georganiseerd.

Zo mogelijk worden die examenssessies gegroepeerd georganiseerd.

[...]

*Het examen met vertaalde vragen kon om technische redenen nog niet worden georganiseerd. Het informaticaprogramma dat thans door de examencentra wordt gebruikt, maakt het organiseren van dat type examens niet mogelijk. De GOCA werkt evenwel een nieuw informaticaprogramma uit dat de organisatie van die examens wél mogelijk zal maken. Dat examen bestaat uit een gedeelte waarvan **de vragen bij voorbaat zijn vertaald en waarvoor de aanwezigheid van een tolk tijdens de sessie dus niet vereist is [...]**.*

*
* *

De VCT stelt vast dat de basiswet van het voornoemde koninklijk besluit van 23 maart 1998, meer bepaald de wet van 16 maart 1968 betreffende het wegverkeer, geen enkele bepaling bevat betreffende de organisatie van examens voor het verkrijgen van het rijbewijs in een andere taal dan de landstalen.

Aangezien het gebruik van de talen tijdens deze examens niet door een andere wet geregeld wordt, valt dit onder de toepassing van de SWT.

De centra voor theoretische en praktische examens moeten beschouwd worden als diensten in de zin van artikel 1, §1, 2^e, van de SWT.

Die wetten regelen het gebruik van de drie talen: Nederlands, Frans en Duits.

Wat de examens met een tolk betreft, oordeelt de VCT, met eenparigheid van stemmen min 2 tegenstemmen van leden van de Nederlandse afdeling, dat het basisprincipe van de SWT, meer bepaald het gebruik van een van de drie landstalen, gerespecteerd wordt en dat de aanwezigheid van een tolk dit standpunt niet wijzigt.

De klacht is derhalve ontvankelijk maar ongegrond op dit punt.

Wat de organisatie van examens met voorvertaalde vragen (in ontwerpstadium) betreft, is de VCT, met eenparigheid van stemmen min 2 tegenstemmen van leden van de Nederlandse afdeling, echter van oordeel dat, in de mate dat dit examen rechtstreeks in een vreemde taal verloopt, het basisprincipe van de SWT, meer bepaald het gebruik van een van de drie landstalen, niet meer gerespecteerd wordt.

De VCT verzoekt u derhalve om rekening te houden met deze opmerking bij de verwezenlijking van dit project.

*
* *

Twee leden van de Nederlandse afdeling hebben hun tegenstem als volgt gerechtvaardigd en zijn nopens het advies van de VCT in het dossier 38.017/II/PN het volgende van oordeel.

"De VCT stelt vast dat de basiswet van het Koninklijk Besluit van 23 maart 1998, meer bepaald de wet van 16 maart 1968 betreffende het wegverkeer, geen enkele bepaling bevat betreffende de organisatie van examens voor het verkrijgen van het rijbewijs in een andere taal dan de landstalen.

Aangezien het gebruik der talen tijdens deze examens niet door een andere wet geregeld wordt, valt dit onder de toepassing van de SWT.

De centra voor theoretische en praktische examens moeten worden beschouwd als diensten in de zin van artikel 1, §1, 2° van de SWT. De wetten regelen het gebruik van drie talen: het Nederlands, het Frans en het Duits.

Wat de examens met een tolk betreft, oordeelt de VCT dat het basisprincipe van de SWT, meer bepaald het gebruik van een van de drie landstalen, als zodanig gerespecteerd wordt en dat de aanwezigheid van een tolk dit standpunt niet wijzigt. Deze tolken kunnen echter niet van overheidswege worden aangesteld om te tolken in examencentra en mogen daar van overheidswege dan ook niet voor worden bezoldigd.

Het is de opdracht van de examencentra om, wanneer tolken worden ingezet door examinandi, de eerlijkheid en betrouwbaarheid van de examenresultaten te garanderen zonder de SWT te overtreden.

De klacht is dan ook ontvankelijk en gegrond op dit punt.

Wat de organisatie betreft van examens met voorvertaalde vragen (in ontwerpstadium), wordt het basisprincipe van de SWT niet meer gerespecteerd. Zo een examen zou immers betekenen dat het examen rechtstreeks in een vreemde taal verloopt. De SWT laat dit onder geen omstandigheden toe."

*
* *

Een afschrift van dit advies wordt gestuurd aan de klager.

Met bijzondere hoogachting,

De Voorzitter,

A. VAN CAUWELAERT-DE WYELS